

POZNÁVÁME SVŮJ REGION

Vidonínská náves s kapličkou, sochou „Panny Marie Karmelské“ a připravenými poutníky.
FOTO: ING. ALOIS KOUKOLA, CSc.

„Jeřábkův mlýn“ v malebném údolí říčky Libochůvky, která zde tvoří krajskou hranici.
FOTO: ING. ALOIS KOUKOLA, CSc.

VIDONÍN

V tomto čísle Vám, milí čtenáři, představím další z menších obcí severní části bítešského regionu – Vidonín, který uzavírá čtveřici obcí ležících na okružní komunikaci procházející již popsanými obcemi heřmanovské farnosti – Heřmanovem, Novou Vsí a Radňovsí. Z Vidonína se tato silnice vrací táhlým stoupáním zpět, přímo do Heřmanova. Střed obce, jejíž půdorys ještě na přelomu 19. a 20. století připomínal nepravidelný čtyřhran, leží v nadmořské výšce 527 m. Zajímavá geografická poloha ji činí turisticky zajímavou. Leží totiž na hraně výškového přelomu tišnovské údolní nivy v Českomoravskou vrchovinu a na hraně poměrně příkrého spádu do malebného údolí říčky Libochůvky s jejími mlýny (viz. foto), samotami a chatovými oblastmi. Značené turistické trasy dotvářejí vhodné podmínky pro pěší turistiku nebo cykloturistiku. Téměř 300 m rozdílu v nadmořské výšce mezi Tišnovem a Vidonínem činí jízdu po frekventované silnici č. 389 (a č. 391) velice zajímavou a plnou překvapení, zejména v přechodových ročních obdobích.

První zmínka o vesnici, která má nyní asi 170 obyvatel, pochází z roku 1354. V tomto historickém období, které řadíme do středověku, zde byl zemanský statek vladýků z Vidonína. O něm a o přilehlé vsi se zachovaly také první písemné zprávy. Ve zmíněném roce byl majitelem dvora Jan z Vidonína. Pozdější majitel Jaroslav z Vidonína přenechal tento dvorec v roce 1412 Janu Nichovcovi, a tento roku 1415 Vitoslavu z Rozseče, který ho postoupil v roce 1430 Matěji z Vidonína. Po jeho smrti v roce 1465 jej koupil Matěj Zuber. Počátkem 16. století tento zemanský statek zanikl.

Ostatní ves spadala do vlastnictví tehdejších „feudálních pánů“ v tomto písemně dochovaném sledu: v druhé polovině 14. století patřila Janu a Jindřichu z Meziříčí. Potom Vidonín obdržel Dobeš, taktéž z Meziříčí, který jej roku 1430 prodal Viktorínu ze Schönwaldu, a od roku 1459 je jako dědička uváděna Markéta. Po její smrti připadla část vsi českému králi Jiřímu Poděbradskému a zbylou část koupil v roce 1498 Jan Lechvický ze Zástřizel. Dědic jeho majetku, Jindřich, získal dodatečným přikoupením celou ves i s dvorcem a v roce 1512 ji prodal rodu Pernštejnskému. Další dochovaný písemný údaj říká, že roku 1617 patřil Kateřině z Čížova, která jej prodala Janu Humpoleckému z Rybenska na Osovém, kam přináležel až do roku 1918. Administrativně byla obec jako samostatná vytvořena vyloučením z Heřmanova v roce 1875.

Dostupné údaje o vývoji osídlení Vidonína uvádějí:

- počátkem 17. století bylo v obci 10 domů
- po třicetileté válce (1618 - 1648) zůstalo 9 domů obydlených a jeden byl pustý
- koncem 19. století žilo v obci 249 obyvatel ve 30 domech
- v roce 1923 - 190 obyvatel ve 38 číslech popisných
- v roce 1930 - 271 „duší“ dle údajů farní kroniky o sčítání katolíků
- sčítání v roce 1980 uvádí 196 trvale bydlících osob v 52 domech a 7 rekreačních chalupách
- k 31. 12. 2004 je uváděno 168 obyvatel s trvalým bydlištěm.

V roce 1914 začala obec stavět školu. Důvodem byl „přespočet“ žáků v radňovské škole, kam děti z Vidonína dosud docházely. V tomto osudovém roce však vypukla 1. světová válka a škola zůstala nedostavěna. Byla dokončena až v roce 1923, avšak s více než desetinásobnými náklady, tj. 125 000,- Kč. V současné době slouží školní

budova s přilehlým pozemkem především jako mateřská škola i pro sousední obce a mimo to obsahuje: kancelář obecního úřadu, mateřskou školu a společenskou místnost a patří k ní také areál s tenisovým kurtem. Děti z Vidonína do základní školy dojíždí a to: 1. – 5. ročník do Žďárce a Heřmanova, 6. – 9. ročník do Žďárce, Křižanova i do Velké Bíteše.

Hasičský sbor byl založen v roce 1894 jako společný se sousední obcí Radňovsi. Trval až do roku 1924, kdy došlo k jeho rozdělení.

V roce 1955 byl v obci zřízen poštovní úřad s poštmistrem Antonínem Havlátem, pokrývající i sousední obce s výhodným autobusovým spojením a to Radňoves, Rozseč a Borovník. V témže roce založilo 15 drobných a 3 střední rolníci JZD a začali společně hospodařit na 80 ha polí, luk a pastvin. Prvním předsedou byl zvolen Alois Toužín.

V roce 1961 se přestěhoval poštovní úřad a kancelář MNV do rozestavěného kulturního domu, který byl postupně dokončován, a v roce 1968 se v jeho novém sále, na nových parketách, konal první ples pořádaný místními požárníky. Zkolaudován byl v roce 1970 a obsahuje sál s vybavením, hasičskou zbrojnicí, poštu, pohostinství, prodejnu, knihovnu a byt.

V roce 1980 vznikl sloučený národní výbor, který kromě Vidonína jako střediskové obce ještě zahrnoval Novou Ves u Heřmanova, Radňoves, Rozseč a Borovník. Předsedou byl zvolen Josef Svoboda.

Abychom získali co nejúplnější obraz této vesnice, je nutné také zmínit její výraznou křesťanskou tradici. Jako viditelný příklad uvedu pořádání „Pouti k úctě Panny Marie Karmelské“ – každoročně v neděli po 16. červenci, která je slavena společně v celé farnosti heřmanovské. To, že poutový průvod se sochou Bohorodičky vychází právě z Vidonína od kapličky (viz foto) a pokračuje přes Radňoves, Novou Ves do heřmanovského kostela, má svoje historické opodstatnění. Založila ji totiž před mnoha léty babička Láťová ze samoty „Ve Zmolách“. Zvláště slavná Karmelská pouť se konala v roce 1953, kdy byly do kapličky umístěny sochy sv. Antonína a sv. Tadeáše, darované farním úřadem v Dolních Loučkách a kdy se pouti zúčastnilo na 3000 věřících. V roce 1991 byla kaplička opravena a do kopule umístěno poselství příštím generacím. V roce 1993 byla po 25 letech obnovena tradice slavných poutových průvodů.

Současná dynamická doba se také odráží v životě obce. V porevolučních letech se sloučený národní výbor rozpadl a do čela obce bylo zvoleno mladé zastupitelstvo v čele se starostou Milošem Laubem. Kromě kapličky byly opraveny místní komunikace a postaveno dětské hřiště. Od roku 1993 až do roku 2006 stál v čele obce Antonín Pařil, kterého po nedávných komunálních volbách vystřídal opět Miloš Laub.

Uvedu přehled nejdůležitějších akcí: vyhloubení Dolního rybníka, oprava cesty ke koupališti, zavedení svozu odpadu, výměna okapů, svodů a parapetů na KD, oprava požární nádrže, stavba čtyř rodinných domků pro mladé občany, prodloužení místní komunikace k rodinným domkům, výstavba kuchyně a WC při galerii KD, opravy chodníků, stavba dětského hřiště u koupaliště, lesní cesta k mlýnu, v roce 2004 byla provedena plynofikace a poměrně rozsáhlá rekonstrukce mateřské školy, která je příspěvkovou organizací obecního úřadu.

Závěrem mi nezbývá než popřát nově zvolenému zastupitelstvu i ostatním občanům Vidonína hodně zdraví a pohody v nastávajícím novém roce i radost ze společné práce ve prospěch obce.

Ing. Alois Koukola, CSc.